

BITI – mednarodna izmenjava mladih

UDELEŽENCI IN SODELUJOČI PRI PROJEKTU BITI - mednarodna izmenjava mladih

• ALEŠ GIBIČAR • BAČAR BLAŽ • BAHOR NEJC • BARTOL LUKA • BARTOLE MAJA • BERTONCELJ JANEZ • BRANOVAČKI IVANA • ČUŠ TJAŠA • ČORIĆ PERO • GOMIZELJ TOM • GOSTIŠA ŽAN • DOLINAR ŽAN • HRIBAR ANDREJ • JANKOVIĆ BOGDAN • JANKOVIĆ DUŠAN • JANKOVIĆ MARKO • JANKOVIĆ VUK • JANKOVIĆ ZORAN • JAUŠOVEC RADO • JERNEJA KOROŠEC • KESKIN ANDIR • KOLENC BARA • KOSMAČ NATALIJA • KRAŠEVEC VERA • LORENZ PETER • MAH MIRJAM • MANOJLOVIĆ JOVANA • MARIJA FABČIČ • MARKOVIĆ DJORDJE • MATEJA DEMŠIČ • MATJAŠIČ BOJAN • MIKELJ ANTON • MOHORIČ MARTINA • MURAN ALISA • MURŠIČ RAJKO • MUSA MERI • NAGODE MIHA • PINTARIČ DRAGO • RADIČ DARJA • RADIČ VIKTOR • RAHIMIĆ MEDINA • RAZPOTNIK ŠPELA • SIMEUNOVIC KRISTINA • TODOROVIĆ DANIELA • TORLO MAJA • VELIMIROVIĆ MINA • ZOREC MATJAŽ • ŽILNIK ŽELIMIR

KOLOFON

Teksti: Drago Pintarič, Bara Kolenc, Bojan Matjašič, Blaž Bačar
Urejanje: Vera Kraševc
Lektoriranje: Jure Koritnik
Fotografije: Žan Dolinar, Jerneja Korošec, Miha Indihar, Radovan Jaušovec
Oblikovanje: Bojan Matjašič
Izdala: Dijaški dom Ivana Cankarja in KUD Pozitiv, 2011
Zanju: Manja Petelin in Drago Pintarič
Sofinancerji: Movit – Program mladi v akciji in Mestna občina Ljubljana (MOL)
Tisk: ProGrafika

VSEBINA

- Uvodnik
- O projektu
- Delavnice
- Predstavitve produkcij in spremljevalni program izmenjave
- Povzetki razmišljanj udeležencev

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije. Za vsebino publikacije so odgovorni izključno avtorji in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

Aleš G., 25 let, Ljubljana:

BITI. S tem je že vse povedano.

Točno to je bil ta projekt: ustvarjati, sodelovati, pomagati, uživati, ljubiti, živeti, enostavno biti. 10 dni našega poletja ljubezni, kot Woodstock, edino brez rock skupin in LSD-ja, seveda. Smo imeli pa kino na prostem. Ena najlepših izkušenj v mojem življenju do zdaj. Pravi ljudje, z realnimi idejami in vizijami za boljši jutri.

Vi se lahko družite na facebooku, jaz grem raje na projekt BITI.

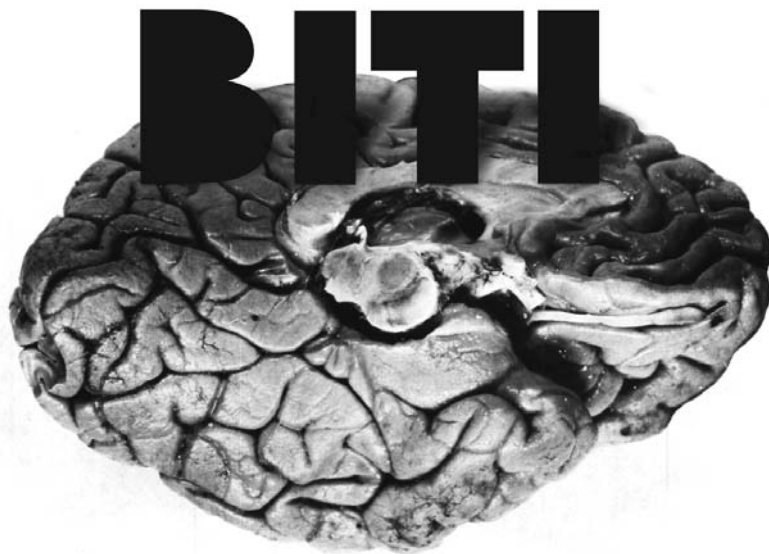
Peter L., 17 let, Innsbruck / Mostar:

Projekt v celoti je bil zame izjemna izkušnja, dobro načrtovan in zelo inspirativen. V tem času so se mi odprle nove perspektive, v delavnicah sem se veliko naučil, užival v ustvarjanju, se ob tem zabaval in spoznal številne nove prijatelje.

Program izmenjave je bil ustrezno uravnotežen. Na eni strani smo imeli možnost sodelovati v raziskovalnih delavnicah, v diskusijah in na predstavitvah, na drugi pa je ostalo zadosti časa za neformalna druženja, celo za ekskurzije, ko smo si lahko ogledali mesto Ljubljana in se celo odpravili na enodnevni izlet na Cerkniško jezero.

Mentorji v delavnici so bili zelo odprti in so nam posredovali številna nova znanja ter nam obenem omogočili kreativno sodelovanje in iniciativnost. Pri pripravi končne produkcije so bila upoštevana naša pričakovanja, pravzaprav smo bili postavljeni pred izziv, da izpostavimo svoja stališča in povemo svoje sporočilo.

Tisto, kar se mi posebej vtisnilo v spomin, je bila atmosfera, ki smo jo v teh dnevih skupnega bivanja in dela ustvarili. Tega vzdušja ni mogoče izmeriti, ga zapisati, oziroma si ga kakor koli lastiti; ves čas pa ga je bilo mogoče čutiti v zrak. To je okus, ki ostaja in mislim, da je to vizija in bistvo, ki ga v sebi nosi BITI.

UVODNIK

Projekt BITI - mednarodna mladinska izmenjava, ki je potekala med 8. In 18. julijem 2011 v Dijaškem domu Ivana Cankarja v Ljubljani, je realizirana v okviru ter s podporo EU programa Mladi v akciji ter ob finančni podpori Mestne občine Ljubljana. Slednja projekt BITI sofinancira od samega začetka.

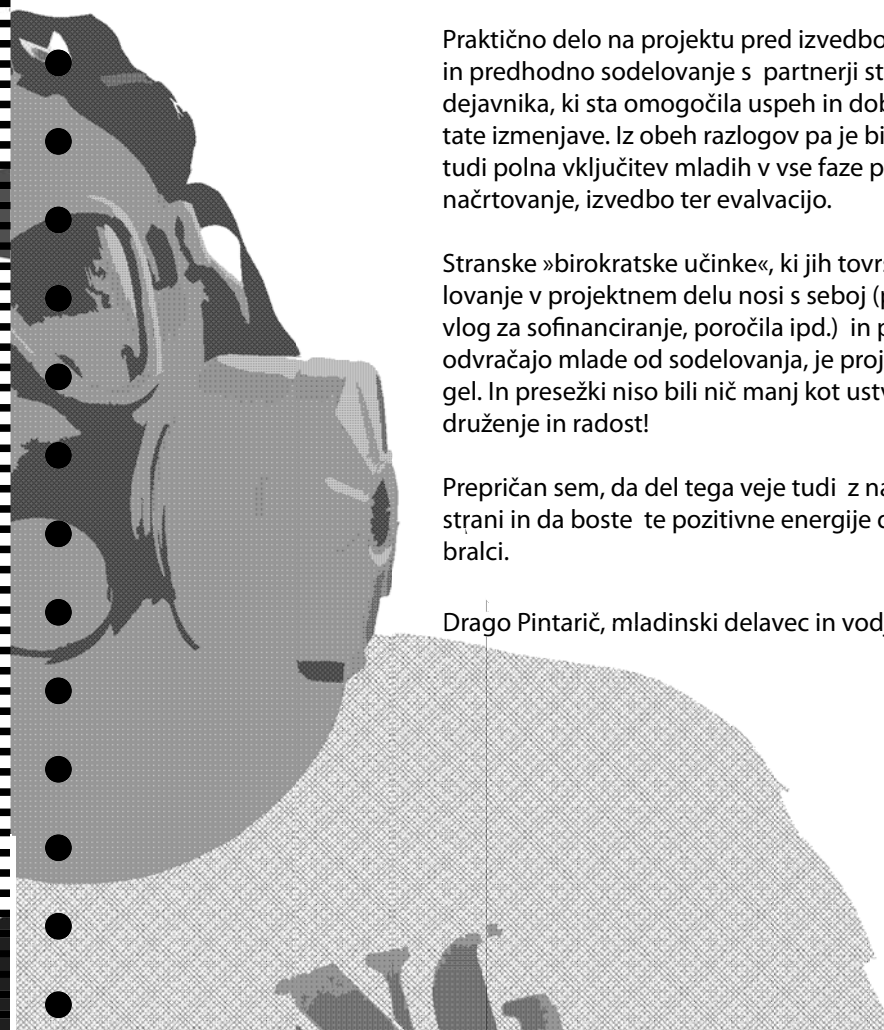
Projekt, ki v DIC-u poteka od leta 2009, je dejansko nadaljevanje predhodnega projekta Razdeljeni Bog, ki je bil ob pomoči Evropske kulturne fundacije/European Cultural Foundation prav tako realiziran v okviru EU-programa Mladina in MOL-a ter s partnerji, s katerimi smo sodelovali že takrat.

Praktično delo na projektu pred izvedbo izmenjave in predhodno sodelovanje s partnerji sta zagotovo dejavnika, ki sta omogočila uspeh in dobre rezultate izmenjave. Iz obeh razlogov pa je bila možna tudi polna vključitev mladih v vse faze projekta: načrtovanje, izvedbo ter evalvacijo.

Stranske »birokratske učinke«, ki jih tovrstno sodelovanje v projektnem delu nosi s seboj (priprava vlog za sofinanciranje, poročila ipd.) in pogosto odvrčajo mlade od sodelovanja, je projekt presegel. In presežki niso bili nič manj kot ustvarjanje, druženje in radost!

Prepričan sem, da del tega veje tudi z naslednjih strani in da boste te pozitivne energije deležni tudi bralci.

Drago Pintarič, mladinski delavec in vodja projekta

O PROJEKTU

BITI: obstajati, živeti, preživeti, sodelovati, čutiti, sočustvovati, zavzemati se, zavedati se sebe, sveta okoli sebe, svojega mesta in odgovornosti.

Projekt BITI od leta 2009 poteka v Dijaškem domu Ivana Cankarja v Ljubljani. Povezan je s področjem trajnostnega razvoja oz. ekologije v najširšem pomenu besede. Izhaja iz holističnega pogleda (paradigme) na svet, ki zahteva celovit pristop pri soočanju s sodobnimi perečimi izzivi. Svet je organska celota, ni ga mogoče deliti. Opazovalec (subjekt) ni izdvojen, ločen od opazovanega. Sprememba se lahko začne samo pri njem, v njegovi zavesti.

Projekt izhaja iz stališča, da se svet začne v naši glavi in pred našim pragom. Slogan ustanove: **DIC je svet** ter projekt **BITI** sta dve plati iste medalje. DIC predstavlja dejanski fizični (lokalni) in virtualni (globalni) prostor, ki ga je nemogoče ločiti. Ljudje, odnosi in vsebine, ki fizično poseljujejo ta prostor (600 dijakov, 80 študentov, 60 zaposlenih), ter številni zunanji sodelavci (mentorji, nekdanji dijaki, simpatizerji) in partnerske organizacije, s katerimi sodelujemo zadnja leta, predstavljajo matrico dejanskega sveta, ki ga je mogoče spreminjati in soustvarjati. Gre za »laboratorij«, ki omogoča merjenje učinkov projekta tako na materialni kakor tudi na zavestni ravni.

Temeljna cilja, ki smo si ju zastavili v projektu, sta bila:

- Animirati in ozavešiti mlade o kompleksnosti pojmov: ekologija, trajnostni razvoj in odgovorno potrošništvo kot o ključnih vprašanih njihove prihodnosti.
- Vključiti jih v aktivno participacijo sobivanja v skupnosti in k sodelovanju pri njenem odgovornem sooblikovanju.

Metode in pristopi, ki smo jih za realizacijo ciljev izbrali, so neposredno povezani z uporabo sodobnih digitalnih orodij in z multimedijskimi umetniškimi praksami,

organizacijo dogodkov ter s konkretnimi pobudami in akcijami.

Skozi projekt smo realizirali številne produkcije (plesnogledališke predstave, digitalne videje), organizirali številne delavnice (od takih, povezanih z umetnostjo do delavnice popraviljanja in izdelave recikliranih koles), več tematskih dogodkov (praznovanja dneva zemlje, dneva sonca) ter mnoge akcije (ukinjanje plasten, varčevanje z vodo in energijo, promocija zdravega načina življenja in prehranjevanja, okolju prijazna mobilnost), izdali smo 5 tematskih knjižic BITI, izdelali različne produkte in promotivne materiale (nadomestne stekleničke za vodo, nalepke, posterje ...). V okviru projekta so potekale tudi javne okrogle mize, ki so se jih udeležili tudi zunanji gostje, eksperti s posameznih področij (npr.: javni okrogli mizi – BITI parlament in BITI mlad).

Izdelali in sproti nadgrajevali smo spletno stran www.pozitiv.si/bit, na kateri je projekt podrobneje in celovito predstavljen.

Jerneja K., 16 let, Ljubljana:

Projekt je bil res super! Takoj bi ga ponovila. Naučila sem se veliko novega in uporabnega, spoznala pa sem tudi veliko novih ljudi.

Namen projekta je bil odkrivanje novih kultur, spoznavanje vsega novega, kar nam je veliko pomagalo/koristilo, saj smo vsi iz majhnega delčka želje napravili samozavestnejše ljudi, ki znajo nekaj več, in vsak pri sebi odkril svoj majhen talent, ki je nastal zelo velik. Vsak verjetno upa, da bo lahko tako izmenjavo tudi ponovil s še večjim zanimanjem.

Vuk J., 20 let, Novi Sad:

Jaz sem še vedno brez besed! Kako izvrsten način: zbrati nadarjene mlade ljudi iz različnih kultur in jih učiti nekaj novega. Težko se je vrniti domov. Vse, kar lahko rečem, je, da se mora ta projekt nadaljevati in ponuditi mladim bolj množično.

Projekt je po moje dosegel svoj cilj, ogromno sem se naučil o drugih kulturah. Za mene je bilo prvič, da sem potoval izven lastne države in hvaležen sem za to dragoceno izkušnjo.

Pero Č., 17 let, Mostar:

Po mojem prepričanju je bil ta projekt pravi način, kako združiti različne ljudi. Osebnost sem spoznal mnogo zanimivih posameznikov in postal prijatelj z njimi ... in to z ljudmi, ki jih prej verjetno ne bi niti pozdravil. Ta projekt bi moral teči neprenehoma ...

Izhodišče projekta, ki govori o povezanosti skrbi za okolje in medkulturnega dialoga je bilo zame pravo malo odkritje, saj nikoli ne bi pomislil, da ta povezava obstaja! Zdad to razumem in temu pritrjujem. Odgovorno sobivanje v skupnosti kot ena od možnih oblik sodelovanja in preseganja razlik in delitev je zagotovo tista ugotovitev, ki bo pustila pozitivne posledice na udeležencih projekta.

Žan D., 17 let, Ljubljana:

Projekt, ki se je odvijal poleti 2011 je bil odlična izkušnja. Vsi smo neizmerno uživali in naredili nekaj odličnih izdelkov. Menim, da smo prav vsi spoznali veliko zanimivih ljudi, izmenjali smo si odlične ideje in načine dela. Mislim, da je res odlično, ko se toliko različnih stilov, držav, interesov in znanj združi v vrtincu poletja, ko smo vsi uživali v ustvarjanju.

Glede na to, da je bilo v enem loncu tako veliko različnih ljudi različnih izvorov in prepričanj, in smo se ravno zaradi tega imeli tako dobro, mislim, da je bil ta projekt absolutno usmerjen predvsem na medkulturni dialog. V posebno veselje mi je bilo videti, kako skupine, ki bi po stereotipih morali biti sprte, sodelujejo in živijo pod eno streho, se družijo in ustvarjajo odlične izdelke. Z največjim veseljem sem spoznaval vse te odlične ljudi. Niti en ni bil enak drugemu, a tudi noben drugačen.

Bojan M., mentor, 32 let, Ljubljana:

Mislím, da so bile teme projekta dobro predstavljene udeležencem in realizirane v delavnicah in preko diskusij ter družabnih dogodkov. Izpostavljenih tem smo se lotili na teoretičnem in praktičnem nivoju. Presegli smo razlike in različne delitve: od nacionalnih, verskih, socialnih statusov, pa tudi generacijske razlike. S sprejemanjem, poslušanjem in upoštevanjem različnih mnenj in stališč, kakor tudi z nudenjem možnosti osebne realizacije in ustvarjanja.

Mina V., 20 let, Novi Sad:

Verjamem, da je tak pristop ustrezen in lahko prispeva k sodelovanju med našimi državami in k mirnemu sožitju. V tem projektu smo to dokazali, bili smo skupnost prijateljev, ki nas je družila skrb za okolje in smo so skrbeli tudi drug za drugega.

Martina M., 16 let, Ljubljana:

V teh desetih dneh smo imeli možnost, da pokažemo kar znamo, odkrijemo še skrite talente, spoznavamo različne kulture in ljudi ter se seveda zabavamo. Meni so bile delavnice zelo všeč saj sem si nabrala veliko novih izkušenj in postala samozavestnejša. Hrana, bivanje in delavnice so bili enkratni, filmski večeri in žuri pa so nam popestrili večere. Nisem pričakovala, da bodo rezultati tako dobri, a pri tem so nam zelo pomagali naši mentorji, ki so odlično opravljali svoje delo. Verjetno ni besede, ki bi opisala, kako super smo se imeli. Želela bi le, da bi lahko vsako leto počitnice preživela na takem projektu oz. delavnicah in spoznala mnogo novih prijateljev ter se naučila veliko novega.

Kristina S., 17 let, Mostar:

BITI pomeni biti povezan z bivanjem in z vsem, kar nas obdaja. Cilj in namen projekta (spoznavali smo ga postopoma) je prebuditi zavest o povezanosti ekologije in drugih družbenih problemov, ki pestijo današnji svet. Mislím, da mladi moramo izkoristiti priložnost in postati čim bolj aktivni v družbenem življenju. Naša motivacija in navdušenje lahko spodbudita tudi druge, da začnejo skrbeti za okolje in drug za drugega, kot se nam je to zgodilo nam v projektu BITI. Končne produkcije, nastale v projektu, so bile impresivne. Projekt BITI je zagotovo eden najboljših, pri katerih sem imela možnost sodelovati. Če bo imel svoje nadaljevanje, bom definitivno zraven.

Medina R., 18 let, Mostar:

Na postkonfliktnih področjih je ključni faktor za spravo dialog. Ločevanje nacionalnih in kulturnih entitet zgolj krepi in povečuje netoleranco. Na srečo projekt BITI spodbuja odprto debato in sodelovanje kot orodje zmanjšanja bolečih napetosti. Kot ena od udeleženk lahko zagotovim, da je projekt dosegel svoje kratkoročne cilje in na nas udeležence je, da delimo in širimo pridobljena znanja v lastnih okoljih. Saj smo vsi del skupnega sveta in morali bi si prizadevati za enake vrednote: življenje v strpnosti, za okoljevarstveno ozaveščenost in za družbo brez predsodkov in stereotipov.

BITI – mednarodna izmenjava mladih, DIC, Ljubljana, julij 2011

Projekt je potekal v okviru EU-programa Mladi v akciji in s podporo Mestne občine Ljubljana. V njem je sodelovalo 21 mladih iz treh partnerskih držav. Ob domači skupini Pozitiv iz DIC-a, Ljubljane in Slovenije, sta to bili še skupini United World Colegea in Gimnazije Mostar iz Bosne in Hercegovine ter Teatra 34 iz Novega Sada iz Srbije.

Mladi, ki so prišli iz različnih kulturnih, etničnih in socialnih okolij in pripadajo različnim veroizpovedim, so v projektu raziskovali povezavo med medkulturnim dialogom in skrbjo za okolje kot eno od realnih možnosti za premostitev razlik in delitev v skupnosti in so/odgovornega sožitja v njej. Pred izmenjavo so partnerske organizacije posnele dokumentarne raziskovalne videje, v katerih so predstavile problematiko (na temo projekta) iz lastnega okolja. Raziskovanje se je nadaljevalo v času izmenjave v Ljubljani, v DIC-u, kjer projekt BITI poteka že tretje leto, in na širšem področju mesta Ljubljana. Potekalo je v obliki delavnic v dopoldanskem in popoldanskem času:

- videodelavnice,
- plesnogledališke delavnice ter
- delavnice popravila koles in postavitve umetniške instalacije iz recikliranih delov koles.

Ob večerih pa so se zvrstile predstavitve posameznih skupin, diskusije in neformalna druženja. Pred zaključkom projekta je bila organizirana večja javna diskusija *Mladi, medkulturni dialog, okoljska vprašanja in prihodnost*. Na njej so bile predstavljene produkcije, ki so nastale pred izmenjavo in med injo in so služile kot izhodišče za diskusijo. Poleg mladih udeležencev so se izmenjave udeležili tudi gostje, predstavniki lokalnih političnih struktur ter strokovnjaki. Mnenja in stališča udeležencev diskusij so deloma povzeta v pričujoči publikaciji, celoviteje pa so predstavljena na spletni strani: www.pozitiv.si/bit

DELAVNICE

Gledališka delavnica

Mentorja delavnice: Bara Kolenc in Bogdan Janković

Udeleženci delavnice: Marko Janković, Peter Lorenz, Jovana Manojlović, Matej Marković, Alisa Muran, Martina Mohorič, Aljaž Rudolf, Kristina Simeunović, Daniela Todorović, Darja Radić in Viktor Radić

Produkcija:

• **Plesnogledališka predstava *BITI jaz***

Gledališko delavnico v okviru poletne mednarodne izmenjave projekta BITI sta vodila plesalka in koreografinja Bara Kolenc iz Ljubljane in gledališki režiser Bogdan Janković iz Novega Sada. Udeleženci delavnice so bili mladi iz Srbije, Bosne in Hercegovine, Slovenije in Avstrije.

Desetdnevna delavnica je potekala sedem do osem ur dnevno, udeleženci pa so se preko skupinskih in individualnih procesov spoznavali tako z gledališkimi postopki pisanja scenarija, režije in dramaturgije kot tudi z osnovami fizičnega gledališča, odrskih improvizacij, gledališke igre in odrske prezence. Poudarek je bil na individualnem pristopu, spodbujanju kreativnosti vsakega posameznika in po drugi strani na izgradnji skupinske energije, diskusijah, povezovanju in izmenjavi idej.

Metode dela so bile različne, vse pa so gradile na spodbujanju kreativnosti, poglobljenem razmišljanju o določenih temah, oblikovanju individualnih in kolektivnih pristopov k delu, izmenjavi znanja in izkušenj, ozaveščanju in spodbujanju vrednot, kot so prijateljstvo, zaupanje, spoštovanje, odgovornost. Učili smo se pozornosti, poslušanja, jasnega izražanja, oblikovanja lastnega pogleda in argumentiranja svojega prepričanja ter tolerance, prilagodljivosti, sprejemanja mnenja drugega in kritične presoje.

Maja T., 17 let, Mostar:

Projekt je bil fantastičen! Osnovna ideja, na kateri temelji projekt, je inovativna in realna. Povezuje problem okolja s problemi, kot so: izogibanje kolektivni in osebni odgovornosti, "zaslepljenost" državljanov ipd. Ob tem pa nam je bil omogočen vpogled v način življenja ljudi v Ljubljani. To nam je omogočilo primerjavo in tudi presojo življenja, ki se odvija pri nas doma in v drugih mestih, ki smo jih imeli priložnost spoznati. To nas je navdihnilo z idejami, kako izboljšati življenje in reševati vsakdanje probleme v domačem okolju. In, kar je še posebej pomembno, vse to smo spoznali in doživeli v sodelovanju in raziskovanju z ljudmi, ki prihajajo iz različnih kultur, socialnih, etničnih in verskih okolij. Skratka: dragocena in neponovljiva izkušnja.

Natalija K, 16 let, Ljubljana:

Mislim, da je to bilo dobro zasnovano izhodišče in cilj, ki ga velja zasledovati: če hočemo ohraniti naš planet in okolje, moramo začeti pri sebi. To je neločljivo povezano z nujnostjo preseganja nestrpnosti do drugih z drugačnimi religioznimi in političnimi pogledi. To je mogoče preseči samo s sodelovanjem v skupnih projektih, ki nam omogočijo, da se dejansko spoznavamo in presežemo negativne stereotipe. Na ta način lahko zdravimo svoje predsodke in skupaj tudi nekaj ustvarimo, recimo tako kot v Delavnici sestavljanja recikliranih koles. Jaz osebno sem presegla svoje predsodke o Srbih in o Bosancih in Hercegovcih, še več, spoznala sem nove čudovite prijatelje. Po projektu sem bogatejša tudi za nova znanja. Naučila sem se montaže videa na računalniku in naredila sem, skupaj z mednarodno ekipo, svoj prvi avtorski film!

Bogdan. J, mentor, 27 let, Novi Sad:

Kot eden od dveh mentorjev v gledališki delavnici sem projekt in mlade doživljal preko dela z njimi. Prizadevnost in kreativnost udeležencev me je navdušila že takoj v uvodnih, ogrevalnih vajah. Skupina je takoj ustvarila kemijo in začela delovati kot tim. Čeprav dobro poznam idejo projekta BITI, sem v dneh dela v delavnici in v pripravi končne produkcij, skupaj s somentorico in po zaslugi udeležencev izmenjave odkrival novo širino in razsežnost ideje. Napredek udeležencev in njihov prispevek k projektu je bil več kot razviden v nastali produkciji. Projekt je nedvomno uspel. Mladi so spoznali druge kulture in nove prijatelje, se nekaj naučili o sebi in še mnogo več.

Meri, mladinski vodja, 33 let, Mostar:

Projekt je bil zelo dobro strukturiran in sodelujoči mladi so se lahko v delavnicah, ki so se jih udeležili, resnično veliko naučili. Po drugi strani je projekt BITI dokazal, da druženje mladih iz različnih okolij lahko razširi njihova obzorja in razvija njihove veščine. Mislim, da so poglobitveni nameni projekta doseženi in da so mladi udeleženci pridobili nova znanja in vpogled v agendo projekta. Projekt je bil obenem tudi priložnost za izmenjavo izkušenj in idej med mladimi udeleženci in tudi za učenje o tem, kako se lahko k izpostavljenim vprašanjem pristopa v različnih okoljih. Poudarek na okoljskih vprašanjih je bil jasen, toda projekt se je dotaknil tudi mnogih drugih vprašanj, s katerimi se mladi dandanes soočajo, kot so npr. utopične ideje, optimizem, ljubezen ipd. Kot koordinator skupine moram povedati, da so bili vsi udeleženci moje skupine s sodelovanjem v projektu zelo zadovoljni in si želijo vzdrževati tesne stike z ljudmi, ki so jih spoznali v Ljubljani.

POVZETKI RAZMIŠLJANJ UDELEŽENCEV

Daniela T., 23 let, Novi Sad:

Projekt je bil izjemna in lepa izkušnja, ki bi jo moral doživeti vsakdo. Naučila sem se mnogo, srečala sem čudovite ljudi in želim si, da bi še kar trajal. Domov odhajamo opogumljeni, da nadaljujemo to, kar smo se naučili tukaj, bogatejši za številne nove prijatelje, zavedajoč se, da smo del dobronamernega sveta in da s pozitivno naravnostjo lahko dosežemo vse. Idejo projekta BITI bom predstavila svojim prijateljem in ljudem, ki jih poznam. Upam, da bodo takšni projekti zaživel tudi v moji domovini. Nadejam se tudi našega nadaljnega sodelovanja.

Andir K., 18 let, Mostar:

Projekt, gledano na splošno, je bil zanimiv in izobraževalen. V delavnicah, ki sem se jih udeležil, sem pridobil nova znanja in veščine, ki jih bom lahko uporabil v prihodnosti. Mentorji so bili izvrstni in so nam stali ob strani ves čas projekta. To lahko rečem tudi za celotno organizacijo projekta, od namestitve, prehrane in seveda celotnega programa izmenjave. Načrtovani cilji so po mojem mnenju realizirani v vseh pogledi. Projekt me je prepričal, da je povezava medkulturnega dialoga in prizadevanje ter sodelovanje pri reševanju ekoloških vprašanj v konkretni skupnosti ustrezen pristop. Zagotovo lahko prispeva k povezovanju in preseganju razlik in delitev.

Aljaž R., 15 let, Ljubljana:

Projekt sem doživel kot zanimiv in "pretkan". Najboljši način za raziskovanje takšnih povezav je zbrati ljudi na enem mestu in opazovati njihove odzive. Kot udeleženec izmenjave sem bil presenečen nad tem, da so se ljudje že takoj od začetka odprto pogovarjali, se družili in zabavali. Pričakoval sem namreč, da bomo bolj zadržani in se držali svoje skupine. Iz dneva v dan se je to "srečevanje" stopnjevalo in izoblikovala so se iskrena in – o tem sem prepričan – tudi trajna prijateljstva.

Jovana M., 21 let, Novi Sad:

Še vedno urejam svoje misli. Kot oseba, ki je študirala in potovala po tujini, od svojega 17. leta, lahko z gotovostjo zatrdim, da je to bila moja najboljša izkušnja, ki sem jo do sedaj doživela: Ljudje, ki sem jih srečala v teh 10 dneh, reči, ki sem se jih naučila predvsem o ekologiji, priložnost, da sem se dotaknila ljudskih src z gledališko predstavo, ki smo jo ustvarili v delavnici, s toliko predanosti in strasti ... Srečna in ponosna sem, da sem lahko bila in sem del projekta BITI.

Vsakodnevno smo imeli vodene diskusije, udeleženci so spoznali metode kreativnega pisanja (pisanje scenarija) in različnih postopkov prevajanja teksta v odrsko situacijo, svojo kreativnost so razvijali skozi različne igre in improvizacije, tako skupinske kot individualne. Prav tako so se skozi fizične vaje spoznali z osnovami fizičnega gledališča in odrskega giba ter z osnovami gledališkega govora in artikulacije.

Tema BITI, ki smo jo vzeli za izhodišče našega kreativnega procesa, se je uresničila v kratkih scenarijih udeležencev in njihovi realizaciji na odru. Vsak scenarij je prinesel osebno zgodbo, ki je govorila o tem, kaj za nekoga pomeni BITI.

Skupina izjemno kreativnih posameznikov se je skozi intenzivno delo zelo povezala, stkale so se kreativne in prijateljske vezi, ki jih je vredno vzdrževati in nadgrajevati.

Delavnica se je zaključila z iskreno, iskrivo in svežo skoraj enournou produkcijo, ki je navdušila publiko in za katero smo bili ustvarjalci trdno odločeni, da jo moramo še ponoviti.

Bara Kolenc

BITI

Video delavnica

Mentor delavnice: Bojan Matjašič
Asistent: Aleš Gibičar

Udeleženci delavnice: Natalija Kosmač, Žan Dolinar, Jerneja Korošec, Djordje Marković, Dušan Janković, Andir Keskin, Pero Čorić in Maja Torlo

Video produkcije:

Fobija - 5'50"

Scenarij, režija, montaža: Natalija Kosmač
Igralci: Blaž Bačar, Andir Keskin, Dušan Janković, Đorđe Marković, Matej Marković, Jerneja Korošec, Marko Janković
Snemanje: Žan Dolinar, Pero Čorić, Andir Keskin
Glasba: Mitja Cerkvnik
Mentor: Bojan Matjašič
Asistenta: Aleš Gibičar in Matjaž Zorec

Poletje ljubezni/zgodba o belem kolesu - 13'25"

Scenarij, režija, snemanje, montaža: Bojan Matjašič
Animacija: Đorđe Marković, Aleš Gibičar
Igralci: Maja Torlo, Vuk Janković, Anton Mikelj, Miha Nagode, Đorđe Marković, Drago Pintarič
Tekst: Matjaž Zorec
Glasba: Mitja Cerkvnik
Snemanje zvoka: Pero Čorić, Andir Keskin
Asistenti snemanja: Dušan Janković, Natalija Kosmač, Jerneja Korošec
Mentor: Bojan Matjašič

A da me vidi babo - 6'35"

Avtorja: Andir Keskin in Pero Čorić
Mentor: Bojan Matjašič

Ena izmed delavnic na projektu mladinske izmenjave BITI je bila tudi video delavnica. Vodil jo je Bojan Matjašič, samostojni ustvarjalec na področju videa in multi-medije z več letnimi izkušnjami na področju video ustvarjanja in vodenja različnih delavnic za mlade.

V delavnici so sodelovali mladi iz Slovenije, Srbije in Bosne in Hercegovine. Potekala je skozi celoten projekt izmenjave v dopoldanskih in popoldanskih terminih. Udeleženci so se seznanili z osnovami procesa izdelave kratkega filma – razvoj ideje, pisanje scenarija in snemalne knjige, organizacija snemanja, režija, snemanje in montaža. Udeleženci so bili angažirani v celotnem procesu izdelave filma, svoje vloge pa so si izbrali na podlagi lastnih interesov in predhodnega znanja. Tisti z

PREDSTAVITVE PRODUKCIJ IN SPREMLJEVALNI PROGRAM IZMENJAVE

Predstavitve produkcij sodelujočih skupin:

- 9. 7. 2011 Predstavitve projekta **BITI – DIC je svet**
- 13. 7. 2011 Slovenski večer/gledališka predstava Teatra Pozitiv **15. bojevnika**/okrogla miza: Prihodnost je sedaj in pogovor z udeleženci in gosti
- 14. 7. 2011 Srbski večer/predstavitve videa **Medkulturni/eko/srečni Novi Sad** in pogovor z udeleženci in gosti
- 15. 7. 2011 Bosansko – Hercegovski večer/ predstavitve videa **Eko-gverilla in razdeljeno mesto** in pogovor z udeleženci in gosti
- 16. 7. 2011 Predstavitve končnih produkcij delavnic
  - Plesnogledališka predstava: **BITI jaz**
  - Projekcije videov: **Fobija, Poletje ljubezni/zgodba o belem kolesu in A da me vidi babo**
  - odkritje skulpture

Spremljevalni program

- 9. 7. - 11. 7. 2011 večerne video projekcije Yeff
- 9. 7. 2011 Ogled Ljubljane skozi zgodovinsko in medkulturno perspektivo s spremljevalnim predavanjem **Ljubljana iz drugega zornega kota**
- 11. 7. 2011 Izlet na podeželje, Cerkniško jezero in Rakov škocjan
- 15. 7. 2011 Obisk župana mesta Ljubljana Zorana Jankovića in razgovor z udeleženci izmenjave
- 17. 7. 2011 Koncert klasične glasbe: Darja Radić, violina, in Viktor Radić, klavir
- 17. 7. 2011 Zaključna okrogla miza: **Mladi, medkulturni dialog, ekologija in prihodnost**

Delavnica za popravila in sestavljanje recikliranih koles

Mentorja delavnice: Tjaša Čuš in Blaž Bačar

Udeleženci delavnice: Anton Mikelj, Miha Nagode, Mina Velimirovič, Vuk Janković in Medina Rahimić

Produkcije:

- sedem na novo sestavljenih in dekoriranih koles
- skulptura – instalacija iz delov zavrženih koles

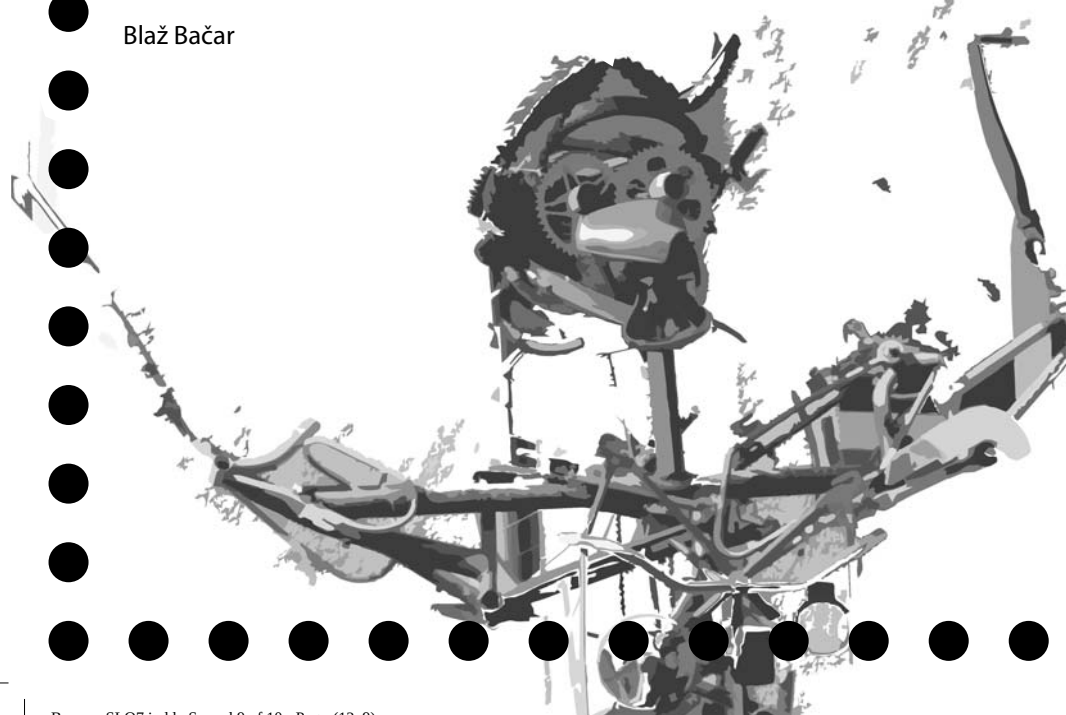
Delavnico sta vodila Tjaša Čuš, študentka na Akademiji za likovno umetnost, in Blaž Bačar, študent z izkušnjami pri vodenju delavnic za reciklažo koles.

V delavnici so se zbirala, popravljala in sestavljala rabljena kolesa. Na voljo so bila udeležencem izmenjave, kar je prispevalo k ozaveščenju in promociji ekološko sprejemljive in zdrave mobilnosti. Udeleženci so se preizkusili v ročnih spretnostih in osnovnih znanjih servisiranja.

V okviru delavnice je nastala tudi skulptura – trajna umetniška instalacija, sestavljena iz delov zavrženih delov koles. Postavljena je pred A-stavbo doma, kjer so tudi privezi za kolesa, in simbolizira kolesarsko kulturo v DIC-u.

Potek dela v delavnici sta si ogledala tudi župan mesta Ljubljane in koordinator akcije Ljubljana mesto kolesarjev. Njun obisk je potrdil vrednost in pomen projekta na lokalni ravni, saj gre za vzgojno-izobraževalni prispevek k ciljem in trajnejšim rešitvam na področju pereče problematike s katero se sooča mestna občina.

Blaž Bačar

manj izkušnjami so se učili od ostalih, ki so določene procese pri izdelavi filma že poznali. Vsakdo je našel svoje mesto v skupini in se je preizkusil bodisi kot zvočni tehnik, organizator, montažer, snemalec, igralec in podobno.

Osnovni cilj delavnice je bil animirati mlade ljudi z različnimi nacionalnimi in religioznimi ozadji in jih pripeljati do sodelovanja in razmišljanja o različnih problemih, ki se pojavljajo v njihovih lokalnih ter v našem skupnem 'globalnem' okolju. Osnovne teme video produkcij delavnice so bile problematika ekologije, predsodki in drugi problemi, ki jih srečujemo v našem neposrednem okolju.

Na skupni uvodni predstavitvi projekta BITI je vsaka skupina v obliki kratkega filma predstavila svoje mesto skozi lastno zgodbo, ki je prikazovala določeno okoljsko oziroma okoljevarstveno problematiko. Skupaj smo si ogledali filme in diskutirali o predstavljenih temah.

Skupina iz Mostarja (BIH) je v filmu 'Eko gverila in razdeljeno mesto' predstavila situacijo na njihovi mednarodni srednji šoli, ki je bila ustanovljena na podlagi različnih EU organizacij in programov, kot del mednarodne pomoči pri ponovni izgradnji Mostarja in obnovi posledic vojne v Bosni. Mladi so se samostojno organizirali in izvedli ekološko čistilno akcijo, v kateri so počistili ogromno odpadkov v svojem okolišu.

Po ogledu filma so se v diskusiji izpostavila zanimiva vprašanja. Po eni strani je pomoč mednarodnih organizacij v tem prostoru dobrodošla, saj mladim ponuja različne možnosti, po drugi strani pa se postavlja vprašanje kontrole teh mednarodnih organizacij, ki jo imajo nad izvajanje političnih, ekonomskih in izobraževalnih programov. V primeru Mostarske šole gre za kontrolo nad izvajanjem učnega programa. Tovrstna pomoč zunanjih organizacij je povzročitelj hitrih sprememb načina življenja in družbenih norm in dokaj agresivno diktira način, na katerega se razvija 'nacionalno' družbeno telo. V tej poziciji organizacije predstavljajo oviro pri obnovitvi družbenega konsenza ter pri nacionalnem oblikovanju zdravega političnega, gospodarskega in izobraževalnega sistema, ki bi bil sposoben neodvisno voditi državo. Celostno gledano gre za 'Euro-globalizacijske' modele ki se nagibajo k ekonomskemu izkoriščanju 'držav v razvoju' za potrebe rasti kapitala in potrošniške družbe.

Skupina iz Novega Sada (SRB) je posnela film 'Reciklaža v Novem Sadu'. Naredili so duhovito primerjavo med tem, kako razumemo proces recikliranja v državah na zahodu, in med procesom recikliranja, ki poteka v Novem Sadu. Film govori o Romih v Novem Sadu, ki redno preiskujejo zabojnike in iščejo odvržene stvari (za nekatere smeti), ki jih potem očistijo in prodajajo na boljšem trgu. Te stvari potem kupujejo ljudje iz istega družbenega razreda, ki jih je zavrzel kot neuporabne. Tako se krog recikliranja nadaljuje.

V video delavnici smo ustvarili tri zaključene produkcije. 'Poletje ljubezni – zgodba o belem kolesu' je film, ki prikazuje zgodbo odvrženega kolesa, ki oživi in se vrne v življenje, da bi lahko izkusil ljubezen. Subjektivni pogled kolesa se prepleta z zgodbo mladega srbskega fanta in dekleta iz Bosne, ki se nekega poletja zaljubita v Ljubljani. Zgodbi se medsebojno prepletata in pri gledalcu zastavljata vprašanja o ljubezni, življenju in zavrženih kolesih. Video v žanru kratkega igranega filma so ustvarili udeleženci delavnice skupaj z mentorjem. V tej produkciji delavnice je vsakdo lahko izkusil, kako poteka celoten proces snemanja 'pravega' filma od začetka do konca. Naučili smo se, kako je, če si postavljen v vlogo režiserja, scenarista, organizatorja snemanja, animatorja, zvočnega tehnika, snemalca ali montažerja.

Natalija Kosmač, ki je na delavnici posnela svoj prvi film 'Phobia', se je spraševala o različnih pogledih na svet, ki jih imamo tako posamezniki kot tudi družbene skupine. Nekateri vidijo okrog sebe vedno slabe reči – strah, ločenost in grožnjo, medtem ko drugi v istih stvareh lahko vidimo lepoto, ljubezen in zaupanje. Nataliji je uspelo te razlike ponazoriti skozi uprizoritev družbe v surrealističnem svetu, kjer ljudje nosijo plinske maske in se izogibajo drug drugega. Na kupu železja, kjer oni vidijo le smeti, svoboden mlad fant, ki ne nosi maske, vidi sestavne dele, iz katerih si sestavi kolo.

Andir Keskin je v svojem filmu 'A da me vidi Babo' na duhovit način predstavil udeležence projekta, ki so postavljeni v situacijo, v kateri morajo zapeti refren iz novodobne smešne bosansko-hercegovske pesmi. Produkcija delavnice je dosegla in preseгла pričakovanja, če vzamemo v ozir, da večina udeležencev ni posedovala predhodnih izkušenj pri izdelavi filma oziroma videa in tehničnega znanja za delo z video opremo. Vsak se je naučil nekaj novega, tisti z več interesa in samo-motivacije pa so realizirali lastne produkcije do nivoja končnega izdelka.

Še bolj pomemben pa je socialni moment in energija, ki se je ustvarila med mladimi iz različnih držav, ki so se na projektu prvič spoznali in sodelovali v kreativnem procesu na delavnici, potem pa so to energijo prenesli tudi v debate, izmenjave izkušenj in pogledov tudi v neformalnem druženju in sobivanju v Dijaškem domu Ivana Cankarja v Ljubljani, kjer je izmenjava potekala.

Bojan Matjašič

